

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10CoCsp/110/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120274524
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:6120274524.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členiek senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Dominiky Horváthovej v spore žalobkyne: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Prievozská 2, Bratislava – mestská časť Ružinov, IČO: 35 724 803, zastúpenej: Remedium Legal, s.r.o., Prievozská 2, Bratislava – mestská časť Ružinov, IČO: 53 255 739, proti žalovanému: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt C. XX, zastúpeného splnomocnencom: občianske združenie Pomoc a Ochrana Ľuďom, Trakovice 158, IČO: 51 563 193, o 5.000,- eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 15. augusta 2022 č. k. 13Csp/55/2020-167, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Žalovaný má voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu o zaplatenie 5.000,- eur s príslušenstvom (I.) a o náhrade trov konania rozhodol tak, že žalovaný má voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (II.). Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 52 ods. 1, 2, § 53 ods. 9, § 525 ods. 1, § 565 O. z. (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), § 7 ods. 1, § 11 ods. 2, § 17 ods. 1 ZoSÚ (zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Vecne zdôvodnil uzavretou zmluvou o splátkovom úvere dňa 05.02.2014 medzi právnou predchodkyňou žalobkyne (Slovenská sporiteľňa, a.s.) a žalovaným, na základe ktorej bol mu poskytnutý úver vo výške 19.000,- eur, ktorý sa zaviazal splácať mesačnými splátkami vo výške 289,26 eur v počte splátok 120. Zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 22.03.2019 právna predchodkyňa žalobkyne postúpila žalobkyni pohľadávku voči žalovanému. Súd prvej inštancie dôvodil ust. § 17 ods. 1 ZoSÚ obsahujúcim zákaz prevodu pohľadávky vyplývajúcej zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere na tretiu osobu, s výnimkou ak ide o prevod z veriteľa oprávneného poskytovať spotrebiteľský úver na veriteľa podľa § 20 ods. 1 písm. a), banku, zahraničnú banku a postupuje sa pohľadávka po konečnom termíne splatnosti spotrebiteľského úveru alebo pohľadávka, ktorá sa stala splatnou pred termínom konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Súd prvej inštancie predbežne skúmal preto splatnosť pohľadávky, ktorú žalobkyňa odvodzovala od vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru svojej právnej predchodkyne ku dňu 28.02.2018, pre nezaplatenie splátky splatnej 15.02.2018.

2. Súd prvej inštancie podľa odôvodnenia napadnutého rozhodnutia posudzoval splnenie zákonných podmienok podľa § 565 O. z. v spojení s § 53 ods. 9 O. z., v zmysle ktorých ak dlžník je v omeškaní s úhradou splátky, veriteľ môže využiť svoje právo predčasne zosplatiť úver až po uplynutí troch mesiacov od nezaplatenia splátky, pre ktorú zosplatiť úver, pričom v priebehu tejto doby má veriteľ povinnosť súčasne upozorniť dlžníka na uplatnenie tohto práva, najneskôr 15 dní pred jeho uplatnením.

Pri posúdení splnenia podmienok pre zosplatenie úveru v posudzovanej veci, súd prvej inštancie vychádzal z nesporných skutkových tvrdení žalobcu, že mimoriadnu splatnosť úveru vyhlásil ku dňu 28.02.2018, podaním zo dňa 01.03.2018, pre nezaplatenie splátky splatnej 15.02.2018. Ak došlo k zosplateniu úveru ku dňu 28.02.2018 pre nezaplatenie splátky splatnej 15.02.2018, bolo potom potrebné konštatovať nezachovanie trojmesačnej lehoty podľa § 53 ods. 9 O. z. Súd prvej inštancie dospel na základe uvedeného k záveru o neplatnom vyhlásení mimoriadnej splatnosti spotrebiteľského úveru, v dôsledku čoho žalobkyňa nepreukázala svoju aktívnu vecnú legitimitáciu. Žaloba bola preto zamietnutá.

3. Súd prvej inštancie dospel tiež k záveru o nemožnosti veriteľa žiadať od žalovaného ako spotrebiteľa jednorazové splatenie dlhu podľa § 11 ods. 2 ZoSÚ. Podľa § 11 ods. 2 ZoSÚ ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. Ustanovenie § 7 ods. 1 ZoSÚ ukladá veriteľovi povinnosť pred uzavretím zmluvy posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom je potrebné brať do úvahy najmä dobu, na ktorú sa úver poskytuje, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru. Uvedenú povinnosť veriteľa je potrebné vykladať tak, že okrem zistenia informácií o príjmoch a výdavkoch spotrebiteľa sa vyžaduje, aby veriteľ poskytnuté informácie analyzoval a vyhodnotil. Dôraz pri posudzovaní úverovej schopnosti je pritom kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, ktorá bude potrebná pre splácanie úveru. Za dostatočné sa považujú len také informácie o príjmoch a výdavkoch, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie konštatoval, že právna predchodkyňa žalobkyne nedostatočným spôsobom zisťovala výdavky žalovaného, keď brala do úvahy len jeho úverové zaťaženie a výdavky na domácnosť, ktoré zisťovala iba v zmysle svojich interných pravidiel (dospela k sume 375,- eur). Žalobkyňa ani netvrdila, že výdavky žalovaného boli skúmané inak ako z úverového registra. Takéto zisťovanie výdavkov žalovaného je nedostatočné, keďže výdavkami fyzickej osoby nie sú len splátky úveru, ale aj výdavky na domácnosť, výdavky v súvislosti so zdravotným stavom, prípadne iné záväzky nesúvisiace s domácnosťou. Ak poskytovateľ úveru pri plnení povinností podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ nebral do úvahy uvedené výdavky, nemohol správne vyhodnotiť schopnosť žalovaného splácať spotrebiteľský úver. Dôsledkom je postúpenie pohľadávky, ktorá nebola splatná, preto nedošlo k naplneniu výnimiek zo zákazu prevodu pohľadávky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere na tretiu osobu podľa § 17 ods. 1 ZoSÚ a takéto postúpenie je absolútne neplatné (§ 39 O. z.).

4. Ďalšie argumenty žalobkyne označil súd v rozhodnutí za právne nevýznamné, preto sa s nimi ďalej nezaoberal (poukazom na judikatúru Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 251/2004, III. ÚS 209/2004, v zmysle ktorej súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzanými účastníkmi). Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1, 2 CSP (Civilný sporový poriadok č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov), v zmysle ktorých žalovanému, ktorý bol v konaní v plnom rozsahu úspešný, vznikol nárok na náhradu trov konania voči žalobkyňi v konaní neúspešnej, a to v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania mal rozhodnúť súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

5. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalobkyňa navrhujúc jeho zmenu vyhovením žalobe, alternatívne jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Rozhodnutie odôvodnila nesprávnym právnym posúdením veci, nesprávnymi skutkovými zisteniami súdu na základe vykonaných dôkazov, ako i porušením práva na spravodlivý proces. Žalobkyňa namietala, že pri hodnotení dôkazov a skutkových tvrdení súd postupoval prísne formalisticky, opomínajúc obsah jej podaní ako i predložených dôkazov. Z platobnej histórie vyplývalo, že od 28.09.2016 až do vyhlásenia splatnosti 28.02.2018 žalovaný nezaplatil žiadnu splátku, bol tak v nepretržitom omeškaní najmenej 17 mesiacov. Žalovaný skutkové tvrdenia žalobkyne o omeškaní dlžníka s plnením splátok nepoprel. Uviedol, že popiera všetky tvrdenia žalobkyne, ktoré popretie nie je kvalifikované a preto nie sú s ním spojené procesné účinky. Bez uvedenia vlastných tvrdení nemohlo dôjsť k účinnému popretiu skutkových tvrdení protistrany. Nebol dôvod aby súd dohľadával, čo vlastne žalovaný chcel poprieť. Bol to práve súd, ktorý spochybňoval tvrdenia žalobkyne, čím porušil právo na spravodlivý proces. Žalobkyňa podporne poukázala na nález Ústavného súdu SR sp. zn.

I. ÚS 155/2017, v zmysle ktorého súdom nemožno tolerovať pri interpretácii zákonných ustanovení prílišný formalistický postup, ktorý vedie k zjavnej nespravodlivosti. Žalobkyňa označila aj rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11CoCsp/43/2020, v zmysle ktorého ani procesné ohľady, ktorých sa spotrebiteľovi v sporovom konaní dostáva (§ 290 a nasl. CSP) neznamenajú úplné vylúčenie základných atribútov kontradiktórneho konania, medzi nimi tiež následkov nepopretia skutkových tvrdení žalobkyne a procesná ochrana spotrebiteľa musí nadväzovať na podstatu spotrebiteľského hmotného práva, ktorým je ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami.

6. Na základe uvedeného žalobkyňa v odvolaní považovala za preukázané predloženými listinnými dôkazmi, že žalovaný bol v čase vyhotovenia jednotlivých výziev v omeškaní a boli splnené podmienky pre vyhlásenie mimoriadnej splatnosti. Rozsudok je podľa jej názoru arbitrárny a prekvapivý, nemajúci oporu vo vykonanom dokazovaní, ako i nepreskúmateľný (nie je zrejmé, prečo súd nepovažoval podmienky pre vyhlásenie mimoriadnej splatnosti za splnené). Veriteľ vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru, teda požiadal o zaplatenie celej pohľadávky v dôsledku nesplnenia splátok riadne a včas v súlade s § 565 O. z. v spojení s § 53 ods. 9 O. z. Žalovaný nesplácal úver od septembra 2016, teda už v januári 2017 mal veriteľ splnené podmienky pre vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru. V konaní nebolo sporné, že veriteľ výzvou zo dňa 27.01.2018 v súlade s § 53 ods. 9 vyzval na úhradu sumy 5.032,82 eur s tým, že ak úhrade nedôjde, postupca je oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť. Z dôvodu, že platobná disciplína žalovaného sa neobnovila, podaním zo dňa 1.03.2018 veriteľ vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru, keďže splatnosť splátok bola dohodnutá k 15. dňu v mesiaci, pričom veriteľ tak mohol učiniť len pre splátku bezprostredne predchádzajúcu tomuto podaniu t.j. neuhradenú a splatnú splátku 15.02.2018. Na podporu svojej argumentácie žalobkyňa označila rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 12CoCsp/11/2020. Pokiaľ ide o obsah výzvy zo dňa 27.01.2018 právna úprava nevyžaduje jej osobitné náležitosti a veriteľ nebol povinný označiť konkrétnu splátku, s ktorou sa žalovaný dostal do omeškania. Takúto povinnosť nemal ani pri vyhotovení výzvy označenej ako oznámenie o vyhlásení predčasnej splatnosti. Žalobkyňa poukázala aj na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 12CoCsp/25/2021, v zmysle záverov ktorého podmienkou platnosti vyhlásenia mimoriadnej splatnosti dlhu nie je uvedenie splátky, pre ktorú veriteľ pristúpil k zosplateniu.

7. Žalobkyňa v odvolaní namietala aj nesprávne právne posúdenie skúmania bonity žalovaného. K hrubému porušeniu povinností podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ nedošlo (za ktoré sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa, alebo bez prihliadania na údaje z príslušnej databázy alebo registra). Veriteľ bonitu žalovaného riadne skúmal. V žiadosti o úver zo dňa 16.12.2013 žalovaný deklaroval ukončené stredoškolské vzdelanie s maturitou, zamestnanie na dobu neurčitú, žil v jednočlennej domácnosti, bez vyživovacích povinností, pričom mesačný príjem deklaroval sumou 900,- eur. Pravdivosť údajov osvedčil podpisom. Výška jeho záväzkov bola overená dopytom do úverového registra, z ktorého bolo zistené úverové zaťaženie 715,- eur. Z dôvodu, že poskytnutím úveru došlo k vyplateniu väčšiny záväzkov žalovaného, v rámci posudzovania bonity sa bralo do úvahy úverové zaťaženie vo výške 145,- eur, ktoré reprezentovalo nesplatené dva úvery. Hoci žalovaný pôvodne požadoval úver vo výške 25.000,- eur, po posúdení jeho bonity mu bol poskytnutý úver len vo výške 19.000,- eur. Na podporu svojej argumentácie žalobkyňa poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1CoCsp/19/2021, rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn., 8Co/233/2019, rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23CoCsp/3/2022. V čase podpisu úverovej zmluvy 5.2.2014 neexistovali konkrétne opatrenia NBS vo vzťahu k postupom jednotlivých bánk pri skúmaní bonity klientov. Napriek tomu veriteľ bonitu skúmal zákonom predpokladaným spôsobom. Keďže došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru v súlade so zákonom, bola daná aktívna vecná legitímácia žalobkyne.

8. Žalovaný sa k odvolaniu nevyjadril.

9. Odvolací súd podľa § 34 CSP (Civilný sporový poriadok zákon č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

10. Ustanovenie § 565 O. z. umožňuje veriteľovi pri splnení zákonom stanovených predpokladov žiadať zaplatenie celej pohľadávky naraz, a to iba vtedy, ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo veriteľa je pritom časovo ohraničené, keďže veriteľ ho môže využiť iba do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky. Nevyužitím tohto práva veriteľa alebo márnym uplynutím lehoty na zaplatenie ďalšej splátky, resp. do jej účinného splnenia, nedochádza k splatnosti celého dlhu, ale platí naďalej pôvodné dojednanie o splátkach (nie sú dotknuté dôsledky omeškania s tou ktorou splátkou). Toto právo však veriteľ opäť získa, ak sa dlžník dostane do omeškania nezaplatením ďalšej splátky. Ak veriteľ riadne a včas svoje právo neuplatnil, môže voči dlžníkovi požadovať naďalej len dohodnuté splátky.

11. Pri plnení formou splátok je pritom vždy rozhodujúce rozlíšiť už na stálu splatnosť jednotlivých splátok úveru (splatných do doby splatnosti celého zostatku dlhu) a splátok splatných na základe jednostranného úkonu veriteľa. Pre splatnosť pohľadávky v dôsledku straty výhody splátok nie je významné, kedy veriteľ mohol dlžníka z dôvodu jeho omeškania so splátkami o zaplatenie celej pohľadávky (alebo jej zostatku) najskôr požiadať, ale či a kedy sa rozhodol svoje oprávnenie využiť a o zaplatenie celej pohľadávky skutočne požiadal (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21 Cdo 426/2005).

12. Okrem vyššie uvedených kumulatívnych predpokladov splatnosti celého dlhu (nesplnenie niektorej zročnej splátky, jednostranný adresovaný právny úkon veriteľa, ktorým žiada o zaplatenie celej pohľadávky, ak to bolo veriteľom a dlžníkom takto dohodnuté, t. j. dohoda, prípadne rozhodnutie ak tak bolo určené v rozhodnutí), ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy môže veriteľ (dodávateľ) uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva (§ 53 ods. 9 O. z. v relevantnom znení).

13. Súd prvej inštancie pri posudzovaní splnenia kumulatívnych zákonom stanovených podmienok pre splatnosť celého dlhu vychádzal z výslovného tvrdenia žalobkyne (ktoré nebolo sporné), že mesačnou splátkou, pre ktorú veriteľ žiadal o zaplatenie celej pohľadávky v zmysle § 565 O. z., je splátka splatná 15.2.2018. Na tomto tvrdení žalobkyňa zotrvala aj v podanom odvolaní (následne podaním zo dňa 01.3.2018 postupca vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru, pre splátku splatnú dňa 15.2.2018).

14. Ak došlo k zosplateniu úveru pre nezaplatenie splátky splatnej 15.02.2018, súd prvej inštancie potom dôvodne konštatoval nenaplnenie zákonom stanovenej podmienky uplynutia trojmesačnej lehoty podľa § 53 ods. 9 O. z. (podľa ktorého ustanovenia môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva).

15. Argument žalobkyne, že už v januári 2017 mal veriteľ splnené podmienky pre vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru, v dôsledku čoho omeškanie žalovaného trvalo dlhšie ako tri mesiace, nebol právne významný. Ak veriteľ nevyužil svoje právo žiadať o zaplatenie celej pohľadávky, nedošlo k splatnosti celého dlhu, ale platilo naďalej pôvodné dojednanie o splátkach (bez toho, aby boli dotknuté dôsledky omeškania s tou ktorou splátkou). Žalobkyňa v odvolaní sama potvrdzuje, že právo veriteľa podľa § 565 O. z. je časovo ohraničené, keďže ho veriteľ môže využiť iba do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky. Ak tak neurobí, takéto právo veriteľ opäť získa, ak sa dlžník dostane do omeškania s nezaplatením ďalšej splátky (vo vzťahu ku ktorej sa zase nanovo posudzuje splnenie zákonom stanovených podmienok podľa § 565 O. z. v spojení s § 53 ods. 9 O. z.).

16. Vzhľadom k tomu, že právna predchodkyňa žalobkyne svoje právo od januára 2017 nevyužila a žalobkyňa tvrdí, že tak učinila až v marci 2018 (vyhlásením mimoriadnej splatnosti úveru), kedy využila omeškanie žalovaného so splátkou splatnou 15.02.2018, vzniklo veriteľovi právo žiadať o zaplatenie celého dlhu, avšak neboli splnené ďalšie kumulatívne predpoklady splatnosti celého zostatku dlhu podľa § 53 ods. 9 O. z., vzhľadom na spotrebiteľský charakter právneho vzťahu (uplynutie troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, pre nezaplatenie ktorej veriteľ dlh zosplatil, v priebehu plynutia ktorých malo dôjsť aj k upozorneniu na uplatneniu tohto práva, k čomu nedošlo).

17. Nemohla obstať odvolacia argumentácia žalobkyne o formalistickom postupe súdu pri posudzovaní tvrdení žalobkyne v spore a neprihliadanie na ňou predložené listinné dôkazy, keďže podľa § 150 ods. 1 CSP žalobkyňa mala povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu, z ktorých súd potom vychádzal.

18. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie v zmysle § 150 ods. 2 CSP vyzval žalobkyňu na doplnenie skutkových tvrdení (ako podstatných a rozhodujúcich) práve vo vzťahu k splneniu podmienok pre postup podľa § 53 ods. 9 O. z. (ako i § 92 ods. 8 Zákona o bankách) vrátane špecifikácie výpočtu žalovanej sumy (čl. 130). Žalobkyňa v podaní na výzvu súdu (čl. 131) poukázala na výzvu zo dňa 27.01.2018, ktorou bol žalovaný upozornený na možnosť zosplatnenia, avšak splátku, pre nezaplatenie ktorej došlo k zosplatneniu dlhu, neuviedla. Na súdnom pojednávaní 15.8.2022 túto splátku žalobkyňa výslovne konkretizovala mesačnou splátkou splatnou 15.02.2018. V

19. Súd prvej inštancie preto dôvodne vychádzal z tvrdenia žalobkyne a posudzoval splnenie zákonných predpokladov podľa § 565 O. z. v spojení s § 53 ods. 9 O. z. na základe vyššie uvedeného tvrdenia žalobkyne.

20. V súvislosti s argumentáciou žalobkyne poukazujúcou na ňou predložené listinné dôkazy je potrebné uviesť, že listinné dôkazy nepreukazujú iný prejav vôle veriteľa, ktorým malo dôjsť k jednorazovému zosplatneniu dlhu, pričom rozhodujúce bolo tvrdenie žalobkyne, keďže listinné dôkazy ako dôkazné prostriedky slúžia na preukázanie tvrdení strany konania (nie naopak).

21. Nebolo tak relevantné preukazovanie omeškania žalovaného od januára 2017, ale uplynutie troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, pre nezaplatenie ktorej došlo k zosplatneniu celého dlhu (za súčasného upozornenia spotrebiteľa, v priebehu plynutia trojmesačnej lehoty, ktorá skutočnosť preukázaná nebola). V zmysle ustálenej praxe dovolacieho súdu podľa § 53 ods.9 O. z. preto premlčacia doba začne plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh za podmienky, že v lehote uvedených troch mesiacov od omeškania uplynula tiež 15 dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa (porov. napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 7Cdo 268/2020 zo dňa 29. novembra 2022, sp. zn. 5Cdo 224/2021 zo dňa 30.11.2022, sp. zn. 4Cdo/132/2021 zo dňa 15. decembra 2022). V kontexte uvedeného konkrétnej splátky pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh je preto právne významná, ohľadne ktorej nesie žalujúca strana bremeno tvrdenia v spore.

22. Žiada sa dodať, že podľa § 565 O. z. môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo zmluvnými stranami dohodnuté (alebo v rozhodnutí určené), t. j. ak došlo k uzavretiu dohody zmluvných strán o tom, či veriteľ môže žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky (§ 565 O. z.), tzv. strata lehôt alebo strata výhody splátok, od ktorej je potrebné odlišiť jednostranný prejav vôle veriteľa požadujúci jednorazové splatenie dlhu v ním stanovenej lehote, v písomnom oznámení veriteľa. Žalobkyňa poukazovala na predložený listinný dôkaz písomné oznámenie veriteľa zo dňa 1.3.2018, ktorým malo dôjsť k splatnosti celého dlhu, z ktorého vyplývalo, že poskytovateľ úveru oznámil žalovanému, že ku dňu 28.2.2018 banka vyhlásila mimoriadnu splatnosť pohľadávky zo zmluvy. Teda nie pre nesplnenie splátky v zmysle § 565 O. z., ale v konkrétny deň jednostranne určený poskytovateľom úveru (28.2.2018). Takéto zmluvné dojednanie by sa potom odchyľovalo od dohody v súlade s ust. § 565 O. z. a § 53 ods. 9 O. z.

23. Zmluvné podmienky, ktoré umožňujú vyhlásenie predčasnej splatnosti celého úveru z dôvodov, ktoré sú formulované príliš široko, nejednoznačne a môžu byť zo strany veriteľa (banky) uplatnené svojvoľne, spôsobujú v zmysle § 53 ods. 1 O. z. značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Podľa rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 23. apríla 2015 vo veci C-96/14 Jean-Claude van Hove proti CNP Assurances SA, požiadavka transparentnosti zmluvných podmienok stanovená Smernicou nemôže byť obmedzená len na ich zrozumiteľnosť z formálneho a gramatického hľadiska. Naopak, keďže systém ochrany zavedený smernicou vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s podnikateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, najmä pokiaľ ide o úroveň informovanosti, táto požiadavka transparentnosti sa musí chápať široko (obdobne aj v rozsudku Kasler a Káslernej Rabái C-26/13, ako aj Matei C-143/13).

24. Jednotlivé dôvody predčasného ukončenia zmluvy musia byť natoľko závažné, aby odôvodnili tak zásadné následky pre spotrebiteľa, ako je strata výhody splátok. Podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie možnosť predajcu alebo dodávateľa rozhodnúť o splatnosti celého úveru závisí od toho či si spotrebiteľ nesplnil povinnosť, ktorá je v spornom zmluvnom vzťahu podstatná, či sa táto možnosť priznáva v prípadoch, v ktorých je takéto nesplnenie povinnosti dostatočne závažné z hľadiska doby

splácania úveru a jeho výšky, či táto možnosť predstavuje odchýlku od právnych predpisov uplatniteľných v danej oblasti pri neexistencii osobitných zmluvných ustanovení a či vnútroštátne právo stanovuje primerané a účinné prostriedky, ktoré spotrebiteľovi, na ktorého sa takáto podmienka uplatní, umožnia, aby odvrátil účinky takejto splatnosti úveru.

25. Zmluvná podmienka ktorou si dodávateľ dojednal pre prípad oneskorenia so splatením dlhu (nesplácanie pohľadávky riadne a včas) právo na zosplatenie celého úveru, spôsobuje v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, ak sa v jeho neprospech odchyľuje od ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka.

26. Z dôvodu, že nebola preukázaná jednorázová splatnosť celého dlhu pred termínom konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, nemohol byť naplnený zákonom stanovený predpoklad pre postúpenie pohľadávky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere (§ 17 ods. 1 ZoSÚ) a súd prvej inštancie správne konštatoval nepreukázanie aktívnej vecne legitimácie žalobkyne v danom spore (pretože nepreukázala, že sa stala veriteľom uplatňovanej pohľadávky na základe zmluvy o postúpení pohľadávky). Preskúvanie vecnej legitimácie je imanentnou súčasťou každého súdneho konania a súd skúma vecnú legitimáciu aj bez návrhu.

27. Odvolacia námietka žalobkyne o nesprávnom právnom posúdení veci a nesprávnych skutkových zisteniach súdom prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov, nebola tak dôvodná.

28. K argumentácii žalobkyne v odvolaní o absencii kvalifikovaného popretia tvrdení žalobkyne zo strany žalovaného v danom spore odvolací súd uvádza nasledovné.

29. Zmyslom procesnej úpravy spotrebiteľských sporov (ako sporov s ochranou slabšej strany) podľa § 290 CSP a nasl. je ochrana a posilnenie procesného postavenia spotrebiteľa nie dodávateľa.

30. Princíp kontradiktórnosti konania (čl. 8), v zmysle ktorého sú strany povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi (v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu) je v spotrebiteľských sporoch oslabený. Tento princíp súvisí s unesením bremena tvrdenia a bremena dôkazu, ktoré sú nevyhnutné pre úspech v spore. V spotrebiteľských sporoch však v zmysle § 295 CSP platí, že súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Pokiaľ ide o preukázanie aktívnej vecnej legitimácie, ktorú súd skúma ex offa (z úradnej povinnosti), niesla žalobkyňa bremeno tvrdenia ako i dôkazné bremeno preukázať svoju aktívnu vecnú legitimáciu v spore.

31. S poukazom na vyššie uvedené nemohla obstať odvolacia argumentácia žalobkyne o nesplnení si povinnosti tvrdenia, ako ani dôkaznej povinnosti zo strany spotrebiteľa (v zmysle § 295 CSP súd môže považovať aj vykonanie dôkazného prostriedku za nevyhnutné v prípade vyvrátenia skutočností preukazovaných stranou dodávateľa, môže tak z vlastnej iniciatívy bez návrhu vykonať dôkazy, ktoré budú v prospech spotrebiteľa).

32. Strana konania má právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu (porov. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 MCdo 7/2009).

33. V posudzovanej veci súd prvej inštancie uviedol rozhodujúci skutkový stav, stanoviská procesných strán v prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad, pričom vyvodil vecne správne závery.

34. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces, treba považovať taký nedostatok rozhodnutia súdu, keď rozhodnutie neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 6Cdo 98/2017), čo nebol daný prípad (súd prvej inštancie sa aj k dôvodom nesplnenia predpokladov pre vyhlásenie splatnosti celého dlhu vyjadril v odseku 25 napadnutého rozhodnutia).

35. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (porov. rozhodnutie ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 252/04). Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (porov. rozhodnutie ÚS SR sp. zn. I. ÚS 50/04, uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo 61/2010).

36. Odvolacia námietka žalovanej o porušení práva na spravodlivý proces s poukazom na vyššie uvedené nebola dôvodná.

37. Judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/106/2010, RUIS R Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani v. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

38. Vzhľadom na vecnú správnosť záveru súdu prvej inštancie o nepreukázaní predpokladov oprávnenia veriteľa žiadať od spotrebiteľa jednorazové splatenie úveru, v dôsledku čoho žalobkyňa nepreukázala svoju aktívnu vecnú legitimitáciu v danom spore, nebol dôvod zaoberať sa argumentáciou žalobkyne v odvolaní týkajúcou sa skúmania bonity žalovaného poskytovateľa úveru (keďže by nebola spôsobilá ovplyvniť rozhodnutie odvolacieho súdu).

39. Odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. Týkalo sa to aj rozhodnutia o náhrade trov konania úspešného žalovaného, ktorému podľa § 255 ods. 1 vznikol nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, voči žalobkyni v konaní neúspešnej. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením súdu prvej inštancie, po právoplatnosti rozhodnutia.

40. Z dôvodu, že žalovaný bol úspešný aj v odvolacom konaní, podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP, vzniklo mu právo na náhradu trov odvolacieho konania a odvolací súd rozhodol tak, že žalovaný má voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

41. Rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.